

**Wojewódzki Konkurs Przedmiotowy
z Historii
dla uczniów gimnazjów
województwa śląskiego
w roku szkolnym 2012/2013**

KOD UCZNIĄ

--	--	--

Etap: szkolny

Data: 22.11.2012. r.

Czas pracy: 90 minut

Informacje dla ucznia

1. Na stronie tytułowej arkusza w wyznaczonym miejscu wpisz swój kod ustalony przez komisję.
2. Sprawdź, czy arkusz konkursowy zawiera 10 stron i 20 zadań.
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem. Nie używaj korektora.
5. W zadaniach zamkniętych podane są trzy lub cztery odpowiedzi: A, B, C, D. Wybierz tylko jedną odpowiedź i zaznacz ją znakiem „x” **bezpośrednio na arkuszu**.
6. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem ⊗ i zaznacz inną odpowiedź znakiem „x”.
7. Zadanie np. z luką, na dobieranie lub innego typu wykonaj zgodnie z poleceniem.
8. Rozwiązania zadań otwartych zapisz czytelnie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.

liczba punktów możliwych do uzyskania: 60
liczba punktów umożliwiająca kwalifikację do kolejnego etapu 48

WYPEŁNIA KOMISJA KONKURSOWA

Nr zadania	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	Razem
Liczba punktów możliwych do zdobycia	4	3	2	3	2	4	4	1	3	3	1	3	4	3	3	4	2	2	5	4	60
Liczba punktów uzyskanych przez uczestnika konkursu																					

Podpisy przewodniczącego i członków komisji:

1. Przewodniczący -	7. Członek - .....
2. Członek -	8. Członek - .....
3. Członek -	9. Członek - .....
4. Członek -	10. Członek - .....
5. Członek -	11. Członek - .....
6. Członek -	12. Członek - .....

Zadanie 1. (0 – 4)

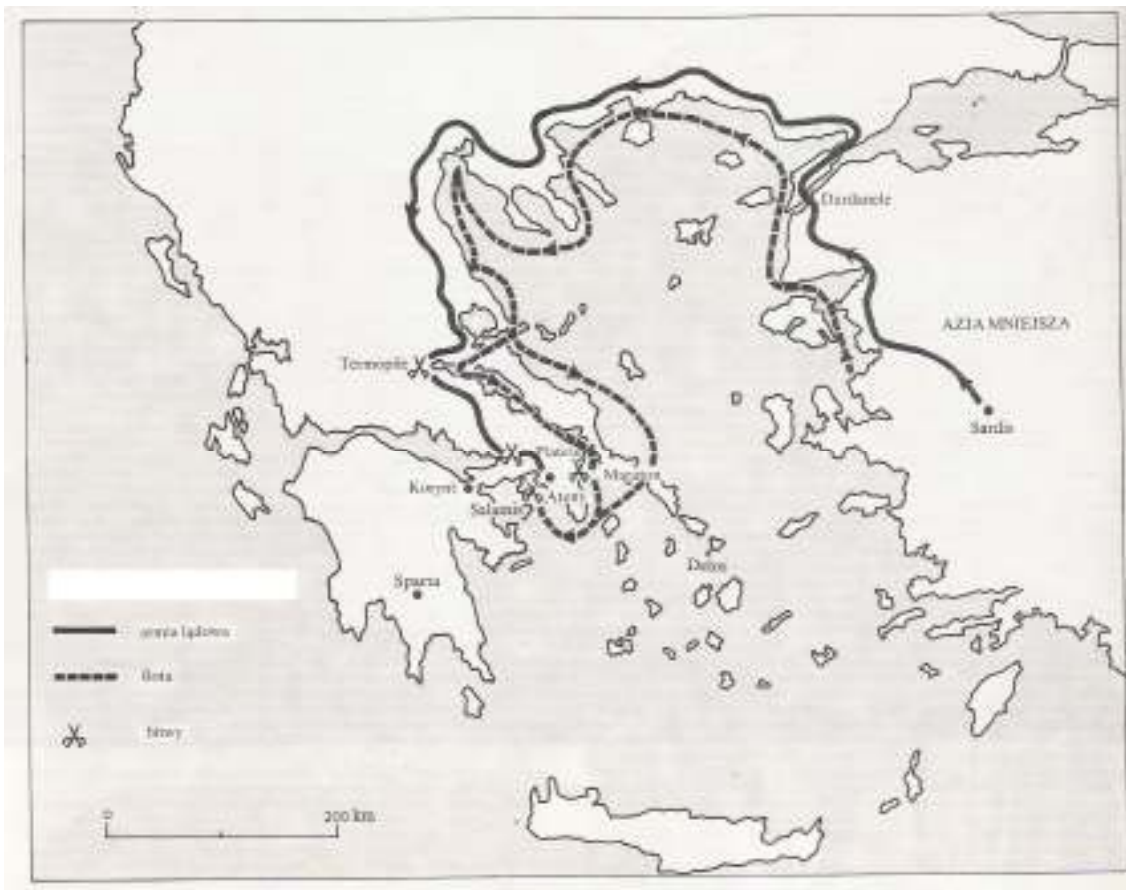
Zadanie 1

Oceń, czy podane zdania są prawdziwe czy fałszywe, wpisując obok nich w tabeli odpowiednio *Prawda* lub *Falsz*.

A.	<i>W demokratycznych Atenach, po reformach Klejstenesa wybierano 10 strategów</i>	
B.	<i>Egipcjanie balsamowali zmarłych ze względu na warunki klimatyczne panujące w dolinie Nilu.</i>	
C.	<i>Rewolucja neolityczna dokonała się na obszarze starożytnej Grecji i Mezopotamii.</i>	
D.	<i>Cesarz rzymski Dioklecjan wprowadził system ustrojowy oparty na czwórzwładzy.</i>	

Zadanie 2. (0 – 3)

Przeanalizuj treść mapy i wykonaj polecenia.

Źródło: J.M. Roberts, Pierwsi ludzie pierwsze cywilizacje, Łódź 1980, t. I, s. 270.

A. Zaproponuj tytuł dla mapy (tytuł powinien zawierać określenie tematu i czasu).

Tytuł mapy .....

B. Wypisz w porządku chronologicznym bitwy zaznaczone na mapie.

1. ...., 2. ...., 3. ...., 4. ....

Zadanie 3. (0 – 2)

Przeczytaj tekst źródłowy i odpowiedz na pytania.

„[...] Przeważają jednak szalę na niekorzyść wszystkie inne jego czyny i powiedzenia tak dalece, że chyba ocenić należy, iż władzy najwyższej nadużył i słusznie został zgładzony. Nie tylko bowiem nadmierne przyjął godności: konsulaty, jeden po drugim [...], nadto jako imię tytuł Imperatora, [...]. Zgoła nie było urzędu, którego by sobie wedle zachcianki nie nadał czy komu nie przyznał. [...], przyjął w poczet senatorów ludzi zaledwie obywatelstwem obdarzonych oraz niektórych spośród na wpół dzikich Galów. [...]

Źródło: Gajusz Swetoniusz, Żywoty cesarów, Wrocław 1987, s. 63-64.

A. Podaj imię i nazwisko postaci, którą opisał Swetoniusz.

.....

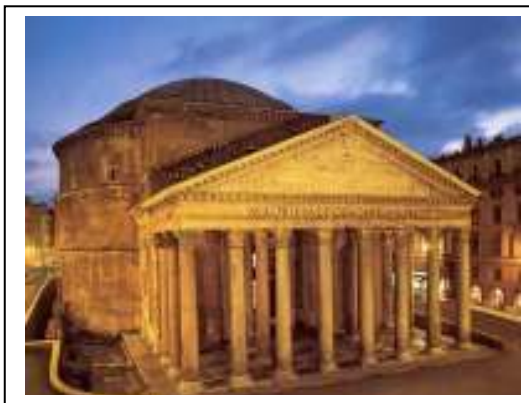
B. Jakim terminem określa się władzę, którą sprawował w państwie?

.....

Zadanie 4. (0 – 3)

Zamieszczone ilustracje przedstawiają świątynie starożytne w Atenach, Rzymie i Izraelu. Wpisz w wy kropkowanym miejscu ich nazwy (A.) i bogów (B.), którym były poświęcone.

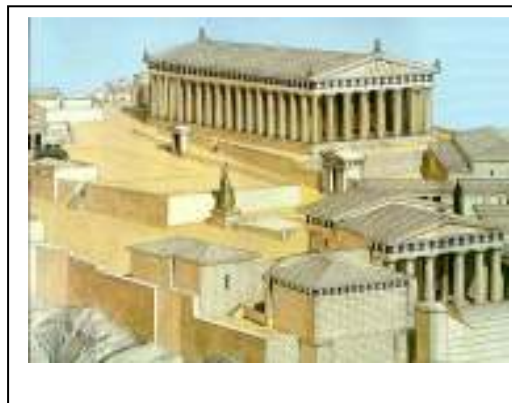
I.

A. ....

B. ....

II.

A. ....

B. ....

III.

A. ....

B. ....

Zadanie 5. (0 – 2)

Wśród wymienionych wydarzeń wskaż chronologicznie pierwsze i ostatnie.

Wpisz w tabeli, obok pierwszego wydarzenia literę A, a obok ostatniego literę B.

Ogłoszenie prawa XII tablic w Rzymie	
Wyprawa króla perskiego Kserksesa na Helladę	
Pierwsza wojna punicka	
Bitwa pod Maratonem	
Wprowadzenie republiki w Rzymie	

Zadanie 6. (0 – 4)

Do krótkich charakterystyk ustrojów państw starożytnych dopisz właściwą nazwę formy rządów.

Charakterystyka ustroju	Forma rządów Ustrój państwa
<i>A. Faraon miał nieograniczoną władzę w każdej dziedzinie, był utożsamiany z bogiem i decydował o życiu i śmierci podanych.</i>	
<i>B. Forma rządów w państwach-miastach starożytnej Grecji powstała w wyniku zamachu stanu. Dla wielu miast była okresem wspaniałego rozwoju kulturalnego i gospodarczego.</i>	
<i>C. Pełna władza, zarówno wykonawcza, jak i ustawodawcza, przeszła w ręce cesarza. Cesarz występował nie jako władca-król, ale jako pierwszy z senatorów i uchodził jedynie za pierwszego obywatela państwa.</i>	
<i>D. Forma ustroju państwowego, która opierała się na możliwości udziału we władzach polis wszystkich wolnych obywateli. Najwyższą władzę w państwie tworzyło Zgromadzenie Ludowe, w którym prawo udziału miał każdy pełnoprawny obywatel.</i>	

Zadanie 7. (0 – 4)

Przyporządkuj podanym postaciom informacje na ich temat. Wpisz odpowiednią cyfrę w wykropkowanym miejscu.

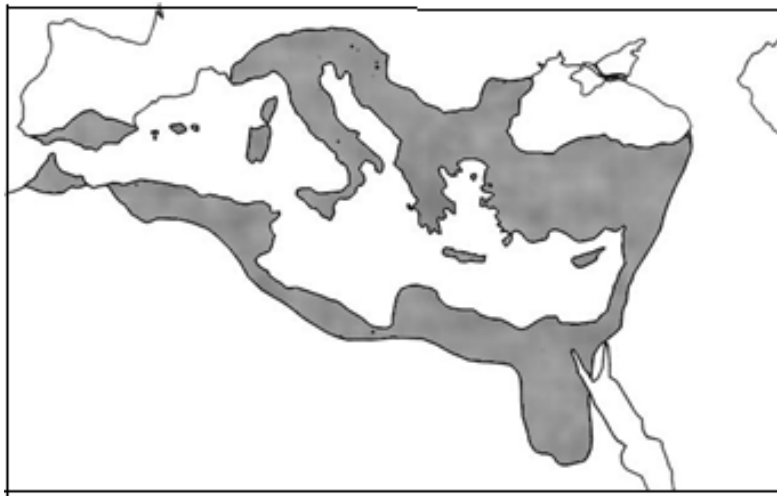
- A. Marek Brutus
- B. Marek Krassus
- C. Marek Aureliusz
- D. Marek Antoniusz

1. Walczył z Oktawianem o władzę po śmierci Cezara.
2. Uczestniczył w zamachu na Cezara w Idy Marcowe.
3. Stanął na czele wojsk, które zrównały z ziemią Kartaginę.
4. Był cesarzem oraz zajmował się filozofią stoicką, napisał *Rozmyślenia*.
5. Zdławił powstanie Spartakusa i wszedł wraz z Pompejuszem i Cezarem, w skład I triumwiratu w 60 r. p.n.e.

A-..... B-..... C-..... D-.....

Zadanie 8. (0 – 1)

Podkreśl właściwy tytuł mapy.

Źródło: J. M. Roberts, *Ilustrowana historia świata*, t.II, Łódź 1986, s. 47.

1. Państwo rzymskie w 44 r. p.n.e.
2. Państwo Karola Wielkiego w 814 r.
3. Państwo Justyniana Wielkiego w 565 r.
4. Imperium Aleksandra Wielkiego w 323 r. p.n.e.

Zadanie 9. (0 – 3)

Przeczytaj tekst źródłowy, a następnie wykonaj polecenia.

[...] stanął we Włoszech, wysłał do nas przodem konne poselstwo, [...] przyrzekając zachować bezwzględne posłuszeństwo, byle tylko mógł uzyskać od nas łaskę przebaczenia. [...] zjawił się w mieście Canossie, w którym przebywaliśmy. Tam przez trzy dni stojąc u bramy zamku, zdjąwszy szaty [...], boso, we włosiennicy, nie pierwszej przestał błagać [...] zmiłowania apostolskiego i przebaczenia, aż u wszystkich [...] wzbudził [...] litość. [...] W końcu [...] zdjąwszy zeń kłatwę, przypuściliśmy go do łaski wspólności i do łona Świętej Matki Kościoła.

Źródło: *Teksty źródłowe do nauki historii w szkole*, nr 6, Warszawa 1959, s. 20.

A. Wydarzenie opisane w tekście miało miejsce w

1. I połowie XI w.
2. II połowie XI w.
3. I połowie XII w.
4. II połowie XII w.

B. Opisane wydarzenie dotyczy

1. rekonkwisty.
2. schizmy wschodniej.
3. sporu o inwestyturę.
4. schizmy zachodniej.

C. Podaj imię papieża, który był autorem zamieszczonego fragmentu listu.

.....

Zadanie 10. (0 – 3)

Przyjrzyj się zamieszczonej ilustracji, a następnie wykonaj polecenia.

Źródło: Rożek M., *W cieniu katedr i zamków, Dzieje narodu i państwa polskiego*, T.I-17, Kraków 1988, s.21.

A. Podaj nazwę zabytku, który przedstawiono na ilustracji.

.....

B. Przedstawiony zabytek powstał w

1. I połowie XII w.
2. II połowie XII w.
3. I połowie XIII w.
4. II połowie XIII w.

C. Podaj imię władcy – fundatora tego zabytku, którego wizerunek znajduje się pośrodku dolnej kwatery.

.....

Zadanie 11. (0 – 1)

Uporządkuj chronologicznie podane wydarzenia, wpisując obok nich cyfry od 1 do 5. (Cyfra 1 oznacza najwcześniejsze wydarzenie.)

Wydarzenie	Kolejność
Bitwa pod Poitiers	
Schizma wschodnia	
Podział państwa Franków	
Powstanie państwa Samona	
Koronacja cesarska Ottona I	

Zadanie 12. (0 – 3)

Uzupełnij tabelę. Wpisz nazwy grup społecznych występujących w średniowiecznym mieście.

	Opis grupy społecznej	Grupa społeczna
A.	Średniozamożni rzemieślnicy i kupcy posiadający obywatelstwo miejskie.	
B.	Mieszkańcy miasta, którzy nie posiadali majątku i obywatelstwa miejskiego, np. czeladnicy, żebracy.	
C.	Mieszkańcy miasta, sprawujący w nim władzę ekonomiczną i polityczną, członkowie rady miejskiej, np. posiadacze gruntów miejskich, najbogatsi kupcy i rzemieślnicy, bankierzy.	

Zadanie 13. (0 – 4)

Przeczytaj tekst źródłowy, a następnie wykonaj polecenia.

Cesarz Henryk [...] przesłał Bolesławowi wprzód poselstwo w te słowa: Niegodnym jest cesarza [...] wkroczyć zbrojnie do kraju wroga, a zwłaszcza swego wasala, zanim się z nim nie porozumie [...]. Dlatego winienesz [...] przyjąć z powrotem brata swego, oddając mu połowę królestwa, a mnie płacić rocznie 300 grzywien trybutu [...]. Bolesław odpowiedział: [...] Do przyjęcia [...] buntownika lub do podzielenia się z nim niepodzielnym królestwem nie zmusi mnie przemoc żadnej [obcej] władzy, a chyba tylko swobodna[...] decyzja mojej własnej woli. [...] Zatem bacz, komu grozisz: jeśli zaczniesz wojnę, znajdziesz ją!

Źródło: T. Maresz, K. Juszczyk, *Historia w źródłach – nie tylko pisanych, Starożytność i Średniowiecze*, Toruń 2004, s.149.

A. Wymieniony w tekście Bolesław to

1. Bolesław Śmiały.
2. Bolesław Chrobry.
3. Bolesław Krzywousty.
4. Bolesław Kędzierzawy.

B. Opisane wydarzenie miało miejsce w roku

1. 1007.
2. 1057.
3. 1109.
4. 1135.

C. Wyjaśnij, jak zakończył się konflikt omówiony w źródle. (Wskaż dwa aspekty).

.....

.....

.....

Zadanie 14. (0 – 3)

Uzupełnij tabelę dotyczącą unii zawartych przez Polskę w XIV w., wpisując datę zawarcia unii oraz władcę, za którego panowania miała miejsce wskazana unia.

	Unia	Data zawarcia	Wspólny władca
A.	Unia polsko - litewska		
B.	Unia polsko – czeska		
C.	Unia polsko - węgierska		

Zadanie 15. (0 – 3)

Przyjrzyj się zamieszczonej ilustracji i wykonaj polecenia.

Otto III na tronie oraz personifikacja czterech krain

Źródło: T. Maresz, K. Juszczak, *Historia w źródłach – nie tylko pisanych, Starożytność i Średniowiecze*, Toruń 2004, s.91.

A. Wymień krainy, których personifikacje znajdują się na ilustracji.

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....

B. Wyjaśnij, na czym polegała idea uniwersalizmu europejskiego Ottona III.

.....

.....

.....

Zadanie 16. (0 – 4)

Uzupełnij tabelę, dotyczącą stosunków polsko-krzyżackich, wpisując daty i władców polskich, za których panowania miały miejsce wymienione wydarzenia.

	Wydarzenie	Data	Król polski
A.	I pokój toruński		
B.	Pokój w Kaliszu		
C.	Bitwa pod Płowcami		
D.	Inkorporacja (włączenie) Prus do Polski		

Zadanie 17. (0 – 2)

Przeczytaj tekst źródłowy, a następnie wykonaj polecenia.

Niechaj, więc wiadomym będzie współczesnym i potomnym, że my – Bolesław, z łaski Bożej książę krakowski i sandomierski, [...] zważając na wierność i zacność wiernego nam [rycerza] komesa Klemensa z Ruszczy, wojewody krakowskiego [...] dajemy jemu i potomkom jego obojga płci wszelkie wolności, jakie sami mamy w państwie naszym, tak że wszelkie dziedzictwa rzeczonoego pana Klemensa, [...] wolnymi będą zupełnie od wszelkich poborów, opłat, przewozów, jakkolwiek zwanych. [...]

Źródło: *Wiek V – XV w źródłach*, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1999, s. 223.

A. Cytowany dokument to

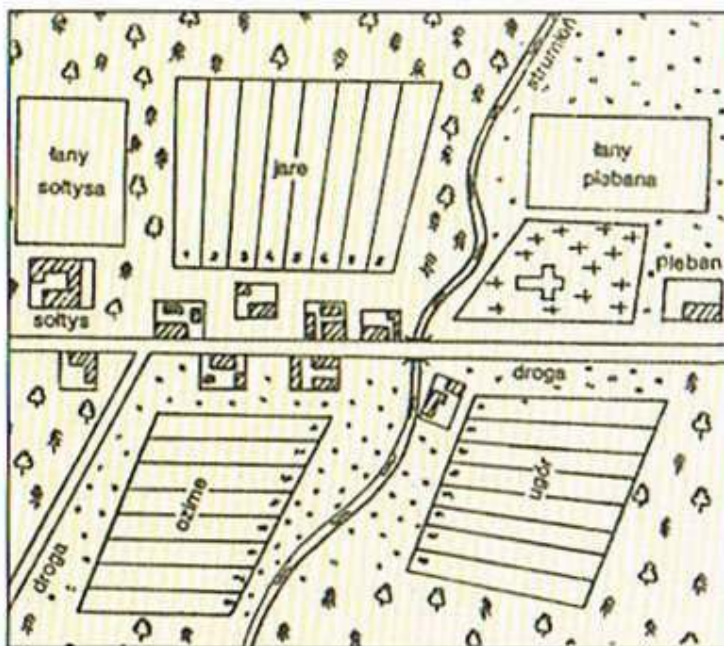
1. Akt nobilitacji
2. Akt komendacji
3. Immunitet sądowniczy
4. Immunitet ekonomiczny

B. Obowiązek „przewozów” dotyczył

1. Utrzymywania w dobrym stanie okolicznych dróg.
2. Utrzymania przejeżdżającego władcy oraz jego świty.
3. Dostarczenia na potrzeby władcy lub jego ludzi, wozów z zaprzęgiem.
4. Utrzymywania i dostarczenia na potrzeby władcy lub jego ludzi, koni wierzchowych.

Zadanie 18. (0 – 2)

Dokonaj analizy zamieszczonego schematu, a następnie wykonaj polecenie.

Źródło: T. Maresz, K. Juszczak, *Historia w źródłach – nie tylko pisanych, Starożytność i Średniowiecze*, s.178.

Podaj nazwę oraz wyjaśnij, na czym polegał system uprawy przedstawiony na ilustracji .

A. Nazwa: .....

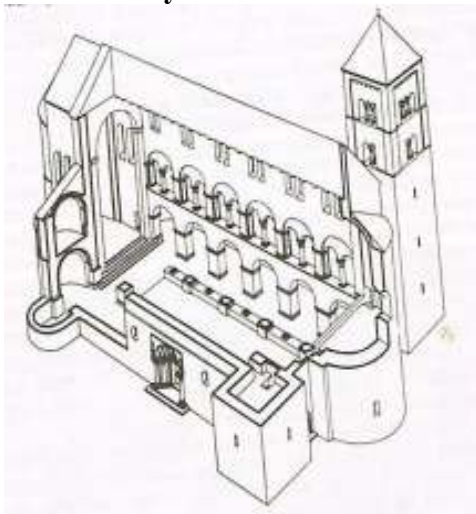
B. Wyjaśnienie: .....

.....

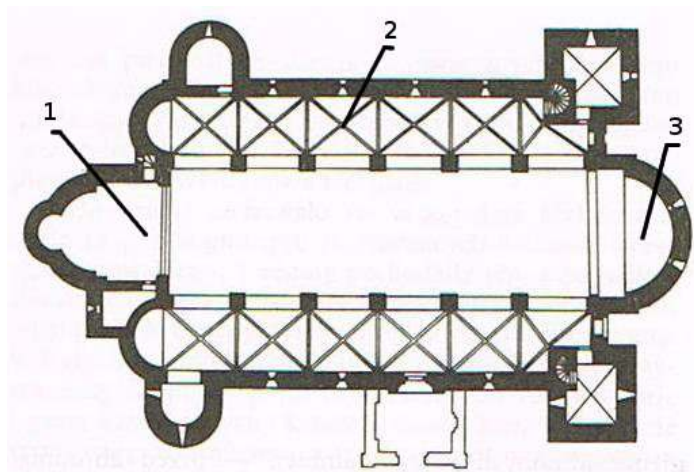
Zadanie 19. (0 – 5)

Przyjrzyj się zamieszczonym ilustracjom, a następnie wykonaj polecenia.

Rys. 1

Rys. 2.

Źródło: Rożek M., *W cieniu katedr i zamków, Dzieje narodu i państwa polskiego*, Kraków 1988, s.14.

A. Podaj nazwę stylu architektonicznego, w którym wybudowano budowlę zamieszczoną na ilustracjach.

.....

B. Podaj dwie cechy tego stylu widoczne na ilustracjach.

1. ....

2. ....

C. Nazwij elementy architektoniczne zaznaczone na 2. rysunku.

1. .... 2. .... 3. ....

Zadanie 20. (0 – 4)

Uzupełnij tabelę, wpisując brakujące informacje w miejsca oznaczone literami A, B, C, D.

Rok	Miejsce wydania	Wystawca	Treść przywileju
1496	Piotrków	A.....	<i>[...] mieszczanom i plebejuszom nie wolno dóbr ziemskich kupować, dzierżawić lub posiadać[...]</i>
1454	B.....	Kazimierz Jagiellończyk	<i>[...]przyrzekamy również, że ani żadnych nowych ustaw nie wydamy, nie polecimy wzywać ziemian na wojnę bez zgody sejmiku ziemskiego[...]</i>
1430	Jedlnia	Władysław Jagiełło	C..... ....
D....	Koszyce	Ludwik Węgierski	<i>Ponieważ zaś rzeczona szlachta nasza w szczególnej swej do nas miłości przyjęła [...] i potomstwo nasze żeńskie, – przeto [...]zwalniamy i wyjmujemy od składania wszelkich danin, podatków i opłat [...]</i>

Źródło: *Wiek V – XV w źródłach*, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1999, s. 186-19.